

Datum beslissing 1 maart 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam]

geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S. van Schaik, advocaat te Uden,

tegen:

wijlen koster [naam],

geboorte- en overlijdensdatum onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven werkzaam als koster bij de [parochie] in
[plaats], binnen het Bisdom 's-Hertogenbosch.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 5 september 2012. Op 17 oktober 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 23 januari 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn levenspartner en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. S. van Schaik.

Namens het Bisdom zijn verschenen [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch en [naam], kanselier van het Bisdom 's-Hertogenbosch.

2. De klacht

2.1. In de periode van 1964 tot 1967 assisteerde klager, als misdienaar, aangeklaagde bij de avondmissen en ochtendmissen in de [parochie] in [plaats]. Aangeklaagde was daar werkzaam als koster. Om de twee à drie weken assisteerde klager aangeklaagde bij de avondmissen en om de drie à vier weken assisteerde hij hem bij de ochtendmissen. Klager deed dit samen met een leeftijdsgenootje/collega-misdienaar.

Aangeklaagde deelde regelmatig snoepjes (dropmentos) en sigaretten uit aan klager en de andere misdienaren. Ook mochten de misdienaartjes, waaronder klager, soms mee om de klok te luiden. In eerste instantie vond klager aangeklaagde dan ook een sympathieke man.

Op enig moment na een avondmis begon aangeklaagde klager te tongzoenen in de sacristie. Vanaf dat moment gebeurde dit telkens na de avondmis en ook enkele keren na de ochtendmis. In eerste instantie bestond het misbruik alleen uit het tongzoenen van klager, maar na verloop van tijd maakte aangeklaagde ook de broek van klager open en betastte hij het blote geslachtsdeel van klager. Tegelijkertijd drukte aangeklaagde zich met zijn geslachtsdeel tegen klager aan. Waarbij aangeklaagde zijn broek aan- en dicht hield. De tweede misdienaar was hierbij altijd aanwezig. Ook hij werd door aangeklaagde seksueel misbruikt waar klager bij was.

Aangeklaagde maakte aan klager duidelijk dat wat er zich tussen hen afspeelde ‘ons geheim zou zijn’.

2.2. Zowel op school als thuis zorgde klager ervoor dat hij niet opviel. Hij hield mensen op afstand. Klager voelde zichzelf minderwaardig en cijferde zichzelf weg, zonder daarvan de oorzaak te begrijpen. Uit pure schaamte heeft klager niet over het seksueel misbruik durven vertellen aan zijn ouders. Klager dacht dat het zijn schuld was. Zijn partner heeft klager wel direct in vertrouwen genomen. In 1992 heeft hij haar verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde.

Na het voortgezet onderwijs is klager uit angst om te falen en de veilige thuishaven te verlaten, niet gaan studeren. Klager is ervan overtuigd dat wanneer hij niet seksueel misbruikt zou zijn door aangeklaagde en daardoor geen last zou hebben van een minderwaardigheidsgevoel, hij economie of econometrie zou hebben gestudeerd.

Klager woont niet samen met zijn partner, omdat hij het lastig vindt een eigen plek binnen een relatie te creëren en zijn eigen wensen en behoeftes kenbaar te maken zonder daarbij zelf een schuldgevoel te krijgen. Daardoor stelt klager zich vaak dienstbaar op aan de wensen van zijn partner. Hij vindt zichzelf niet waard zich te laten gelden.

In 2011 is klager in therapie gegaan bij psychologe [naam] (hierna: psychologe [naam]). Volgens psychologe [naam] zijn de ervaringen van klager met aangeklaagde van invloed op het ontstaan van depressieve klachten en zijn identiteitsontwikkeling als een zich aanpassende, moeilijk grenzen stellende, vol met schaamte en schuldgevoel, onzekere jongen.

Tot op heden heeft klager last van een schuld- en minderwaardigheidsgevoel. Klager gebruikt antidepressiva.

2.3. Klager verzoekt de Klachtencommissie zijn klacht gegrond te verklaren in de hoop dat dit bij kan dragen aan het verwerken van hetgeen aangeklaagde hem heeft aangedaan. Voorts wenst klager begrip, erkenning en excuses van de R.K.-Kerk te ontvangen.

De schade die klager geleden heeft, zowel materieel als immaterieel, wenst klager vergoed te zien.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Bisschop [naam] (hierna: Bisschop [naam]) heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat archiefonderzoek op het Bisdom en in de parochies geen aanwijzingen heeft opgeleverd inzake gepleegd seksueel misbruik door aangeklaagde. Een persoonsdossier van aangeklaagde waaruit mogelijk aanwijzingen zouden

kunnen volgen omtrent seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde, is niet voor handen. Om die reden kan de klacht van klager worden ontkend noch worden bevestigd.

Wel wordt de klacht van klager ondersteund door een reeds gegrond verklaarde klacht wegens seksueel misbruik door aangeklaagde, welke klacht bij de Klachtencommissie bekend is onder nummer 2011T380. Ook is een geval bekend van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde uit de tijd dat aangeklaagde koster was in de [parochie] te [plaats]. Ondanks het feit dat dit seksueel misbruik door aangeklaagde niet is gepleegd in zijn hoedanigheid als koster, maar als werknemer van het bedrijf van de ouders van het betreffende slachtoffer, ondersteund deze melding de klacht van klager, aldus [naam], kanselier van het Bisdom 's-Hertogenbosch.

Bisschop [naam] heeft voort aangegeven het zeer te betreuren wat klager is overkomen. De R.K.-Kerk moet zich daarvoor schamen. Medelevens en excuses zijn op zijn plaats, aldus de Bisschop.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 43 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat aangeklaagde klager gedurende drie jaren en op regelmatige basis, doch in ieder geval maandelijks na de avond- en/of ochtendmis heeft getongzoend en zijn geslachtsdeel heeft betast, waarbij aangeklaagde zijn eigen geslachtsdeel, overigens met zijn broek aan en dicht, tegen klager aanduwde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt de verklaring van klager ondersteund door de reeds gegrond verklaarde klacht wegens seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde, welke klacht bij de Klachtencommissie bekend is onder nummer 2011T380. In deze klacht wordt melding gemaakt van eenzelfde modus operandi, te weten seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde, nadat de mis was afgelopen. Ook in deze klacht ving het seksueel misbruik aan met het geven van tongzoenen en werd dit later uitgebreid tot het strelen van het geslachtsdeel van de betreffende klager. Ook wordt in deze klacht gesproken van het uitdelen van pepermuntsnoepjes door aangeklaagde.

Daarnaast heeft de Klachtencommissie acht geslagen op een melding van seksueel misbruik, bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2010-0940, toen aangeklaagde koster was in de [parochie] te [plaats]. Alhoewel, dit seksueel misbruik door aangeklaagde niet is gepleegd

in zijn hoedanigheid als koster, maar als werknemer van het bedrijf van de ouders van het betreffende slachtoffer, ondersteunt deze melding de klacht van klager. Zoals ook ter zitting bevestigd door [naam], kanselier van het Bisdom 's-Hertogenbosch.

Het feit dat klager al in 1992 aan zijn partner heeft verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde weegt de Klachtencommissie eveneens mee in haar oordeel over de aannemelijk van de klacht van klager.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas tien jaar oud. Door snoepjes en sigaretten uit de delen aan klager won aangeklaagde zijn vertrouwen om hier vervolgens op zeer ernstige wijze misbruik van te maken.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Bisschop [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens het Bisdom het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Bisschop zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van 's-Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 1 maart 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, W.A.M.C. Mol en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van 's-Hertogenbosch en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.